

4
СТОР.
Галина Шумицька:
«У моєму світі господиня – я»

5
СТОР.
Вони
вже не мовчать...

8
СТОР.
Курсант Совбан
до стрільби готова ?!

Початок чогось **НОВОГО...**

Тепле карамельне сонце, зелена трава, легкий одяг і значна кількість практичних занять, написання наукових праць... Саме з такими поняттями в здобувачів фаху асоціюється пора року, яка нещодавно заглянула й у вікна спорожнілого від пандемії університету. Після холодної, іноді лютої зими, урешті, настав час, коли вже можна перепочити від морозів і першої сесії. Весна – чудова можливість знову зануритися в легке домашнє навчання, підготувати тематичне завдання чи створити курсовий / бакалаврський проект, адже це мотивує до нових звершень та дозволяє нам формувати себе як особистостей. Невипадково Харукі Мураками зазначав, що «весна – така пора року, коли дуже добре починати щось нове».

З одного боку, ідеться про прекрасний період. Студенти можуть знову повернутися до університету, почати комунікувати наживо та переймати досвід викладачів. Особливо під час заходів. Тоді спілкування з однолітками набирає цікавіших фарб. З іншого боку,

на превеликий жаль, знову доводиться зустрічати весну, що завітала з пандемічною валізою. Це суттєво змінило плани студентів стосовно повернення до навчального закладу. Сум та радість змішалися воедино.

Для одних навчатися вдома – чудова можливість, для інших – час розчарування. Якщо обдумати все, стає очевидним: карантинна весна також буває цікавою. Особливо тоді, коли, прокидаючись, підходиш до робочого стола, а конспекти з книжками вже наввипередки намагаються впіймати теплі промінці сонця. У цей момент за вікном час від часу вчувається спів птахів. Вони намагаються: вулиці готові виїти із зимової сплячки. Усе перераховане створює чудовий настрій, зрештою, мотивує поринути в навчання з новою силою.

Тільки навесні можна спостерігати, як оживає планета, а з нею – і студенти УжНУ, коли розпочинають готувати наукові дослідження. Я провів невеличке опитування в одній із соціальних мереж. Поцікавився, чи почали здобувачі

фаху працювати над своїми проектами. З'ясувалося: 65 відсотків респондентів уже навіть завершили роботу, а 35 % лише стартували.

Безумовно, із приходом весни молоді дедалі більше мріє про легкі заняття й вечірні прогулянки. Та водночас квітуча пора невловимо спонукає здобувачів фаху ретельно готуватися до практичних занять, аби отримати добрі семестрові бали. Так, Віта Чулей, яка опановує журналістику, наголосила: «Я розумію, що потрібно, а головне – люблю це! До того ж рідко буваю втомленою, адже під час виконання практичних роблю перерви, даю мозку відпочити. Дуже чекаю, коли матиму змогу повернутися до університету, бо вдома «засиділася». А ось Марія Цанько, котра вивчає іноземну філологію, розповідає: «Досить складно повертатися до пар після канікул, особливо в дистанційному форматі. Таке навчання дається важко, та, на мою думку, це загартовує, мотивуватиме до виходу зі складних ситуацій у майбутньому».

Перша ж тепла пора року тільки додаватиме сили. Невипадково Владислав Приймак, котрий обрав спеціалізацію «Реклама і зв'язки з громадськістю», стверджує: «Прихід весни однозначно вплинув на мою підготовку до практичних занять. Увесь час перебуваю в гуртожитку й уже гадав, що натхнення не повернеться. Важко робити щось, особливо коли нічого не бачиш, крім вікон кімнати. Сірі будні зими відобразилися на мені. Весна – ідеальний час розпочати знову вчитися з новою енергією та набратися сил, аби скласти всі іспити й написати наукову працю».

Справді, практично для кожного весна – добрий чинник впливу на щось. І початок нового шляху в університетському житті. Хай і за карантинних реалій. Ця пора надихає. Спробуйте створити таку атмосферу, від якої вам захочеться навчатися, працювати, творити. Надихайтеся й залишайтеся здоровими! Із весною вас!
Мирослав ЛИСОВИЧ,
студент
відділення журналістики.

Звітували й обирали

На двох чергових зібраннях ученої ради

Під час засідання головної колегіального органу альма-матер наприкінці лютого звітували вчений секретар Олена Мельник та декан факультету іноземної філології Михайло Рошко.

У 2020 році 6 постійних спеціалізованих учених рад (за 12 спеціальностями) провели захист 15 докторських і 24 кандидатських дисертацій. Крім того, прийняли до захисту 4 докторські та 15 кандидатських дисертацій, а до попереднього розгляду — 3 докторські й 13 кандидатських. До того ж діяли

9 спеціалізованих учених рад (спеціальності «Медицина», «Стоматологія», «Право»), які забезпечили захист восьми дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії; одну прийнято до захисту.

Своєю чергою, М.Рошко висвітлив навчальну, наукову та виховну діяльність ФІФ: «Наш факультет є активним у сфері міжнародної співпраці, зокрема щодо участі в наукових конференціях, зустрічах, грантових проектах, студентському обміні. Щороку відвідуємо столиці, видатні міста європейських країн, мови яких вивчаємо (англійську,

німецьку, французьку, румунську). Це дуже подобається студентам і мотивує їх навчатися».

Під час заходу також обрали завідувачів кафедр, уточнили теми дисертацій, затвердили антикорупційну програму на 2021–2022 роки, зразки документів про вищу освіту.

На березневому зібранні розглядали фінансову діяльність вишу за 2020-ий і бюджет на цей рік, а також роботу факультету історії та міжнародних відносин.

Головний бухгалтер УжНУ Руслана Вовчанська повідомила: торік фінансування універси-

тету становило понад 520 млн грн (250,5 млн грн спеціального фонду й 269,1 млн грн — загального). До слова, завдяки розміщенню коштів на депозитному рахунку під 10,2 % річних додатково отримали 2,4 млн грн, які спрямували на ремонт навчальних приміщень та гуртожитків, придбання навчальних матеріалів, обладнання.

Декан ФІМВ Іван Вовканич розповів: нині в підрозділі, створеному в 2017 р. шляхом об'єднання історичного та факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу, забезпечують навчальний процес 67 науко-

во-педагогічних працівників, здобувають фах понад 700 студентів (зокрема 470 на денній формі). За останні два роки представники підрозділу підготували 34 монографії, 19 підручників, посібників, чимало наукових статей. Вагомою частиною діяльності є міжнародна співпраця. Так, представники ФІМВ проходять стажування й виконують спільні проекти в установах США, Угорщини, Словаччини, Румунії, Польщі, Чехії, Казахстану.

Чергове засідання заплановане на 22 квітня.

Ольга БРАЙЛЯН,

магістр журналістики.

75-а сходинка життя Василя Фазикоша

Ювілейний день народження зустрів багаторічний декан юридичного факультету УжНУ Василь Фазикош. Широ вітаємо разом з усім університетським колективом! Бажаємо, щоб кожен день минав з усмішкою на обличчі, приємними побаченнями та цікавими несподіванками. Хай здоров'я міцнішає з кожним днем, а наукова пра-

ця допомагає іншим та надихає тих, хто поряд.

Також декілька теплих слів від студентів:

«Це — викладач від Бога. Після пар наставника не обов'язково щось учити додатково, бо вже на лекціях чудово опановуємо матеріал. Педагог дуже справедливий на іспитах та деколи навіть виявляє милодушність.

Завжди привітний, не проти пожартувати. Наша група поважа й любить Василя Георгійовича», — каже магістрантка Анна-Марія Маркович.

«Ювіляр — позитивна, висококваліфікована та працьовита людина, талановитий науковець і викладач. Радію, що маю нагоду знати такого педагога та вчитися в нього професіоналізму. А ще — відданості

правовій науці та безмежної наполегливості в досягненні мети», — зазначає студентка третього курсу Яна Сухітра.

На завершення тільки хочу побажати В.Фазикошу ще довго залишатися гідним прикладом для молодого покоління. Усього Вам найкращого!

Віта ЧУЛЕЙ,

студентка відділення журналістики.

Медіацентр УжНУ

Студенти можуть стати волонтерами безоплатної правової допомоги

Система надання безоплатної правової допомоги (БПД) запускає проект «Волонтер БПД» та запрошує до співпраці активістів, котрі бажають розвиватися та допомагати жителям свого регіону дізнаватися більше про їхні права.

Учасники проекту здобудуть:

- унікальний досвід співпраці із системою надання БПД;
- можливість покращити рівень правових знань, пройти безкоштовне навчання (тренінги, курси, семінари тощо як у сфері волонтерської діяльності, так і в правовій);
- змогу розширити ділові контакти, покращити навички комунікації.

Завдання волонтерів визначатимуться з урахуванням їхніх побажань, досвіду роботи,

освіти, ділових якостей тощо. Це може бути:

- залучення до діяльності центру з надання БПД у забезпеченні доступу людей до безоплатної правової допомоги;
- проведення правопросвітницької роботи серед населення;
- організація надання безоплатної первинної та вторинної правової допомог;
- інші завдання для реалізації повноважень у сфері захисту прав людини.

Як стати волонтером БПД?

1. Заповнити анкету: cutt.ly/hlq3RxH.
2. Пройти дистанційний курс «Основи волонтерської діяльності» та отримати електронний сертифікат: academy.legalaid.gov.ua.
3. Пройти співбесіду з

представником центру з надання БПД.

Якщо співбесіда успішна — центр із надання БПД укладе з вами письмовий договір та видасть посвідчення волонтера.

Докладніше про проект «Волонтер БПД» можна дізнатися на сайті системи надання безоплатної правової допомоги за покликанням: cutt.ly/vlzStFE або в найближчому центрі з надання БПД.

Є запитання? Пишіть у приватні повідомлення на сторінці чи поштою: office.zakarpaty@legalaid.uz.ua. Телефонуйте: 0312 643 250. Або приходьте спілкуватися до Регіонального центру з надання БПД у Закарпатській області за адресою: Ужгород, вул. Загорська, 51 (II поверх).

Керівництво університету

поспілкувалося з колективом коледжу

Директор природничо-гуманітарного фахового коледжу Володимир Росоха розповів про актуальні новини (зокрема, зараз навчаються майже 1000 студентів, із яких більше половини здобувають освіту за держзамовленням), наголосив на структурі закладу, якісній методичній, виховній та профорієнтаційній роботі, матеріально-технічній базі, дистанційному навчанні тощо. Проводять і планові навчально-виховні заходи. Їх висвітлюють на сайті. Володимир Войтехович зазначив: коледж отримує постійну підтримку, суттєву матеріальну допомогу від університету. Це дозволяє колективу стабільно працювати.

Обговорили й проблеми: додаткове забезпечення комп'ютерною технікою, Wi-Fi, організація ремонтів, розширення аудиторій (для можливості навчання в першу зміну), ліцензування нової спеціальності «Автоматизація та комп'ютер-

но-інтегровані технології» (у межах запровадження дуальної освіти), підвищення прохідного бала для вступників тощо.

Своєю чергою, ректор Володимир Смоланка відзначив, що університет задоволений роботою коледжу, та пообіцяв підтримку у вирішенні проблем. А проректор Ігор Король зауважив: керівництво постійно працює над питанням покриття Wi-Fi у кожному кутку університету. Ще в 2014-ому у виші взагалі не було доступу до Інтернету. Торік підписали договір з одним із найбільших в Україні провайдерів. Уже під'єднані до нього всі корпуси УжНУ. А ще минулого року витратили 485 тис. грн на мережеве обладнання. Отож проблеми — на шляху вирішення. Підсумувавши зустріч, В.Смоланка вручив подяки працівникам коледжу та оглянув навчальні й житлові приміщення.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Одним абзацом

■ **Конференція.** На всіх факультетах УжНУ відбувалася традиційна наукова конференція. У програмах — понад 1000 доповідей: як на пленарних, так і на секційних засіданнях. Найбільше виступали на факультеті історії — майже 100 доповідей.

■ **Вакцинація.** Ректор УжНУ Володимир Смоланка вакцинувався Covishield/AstraZenec і закликав усіх так протистояти пандемії й повернутися до звичайного ритму життя.

■ **Наказ.** Наказом ректора УжНУ від 4.03.2021 р. «Про запровадження обмежувальних заходів» дію карантину в Ужгородському національному університеті продовжено до 30 квітня. Відповідно заборонено перебування в усіх адміністративних, житлових при-

міщеннях та на території УжНУ осіб без засобів індивідуального захисту, проведення масових заходів та роботу орендованих приміщень в альма-матер.

■ **Захист.** На засіданні спеціалізованої вченої ради в Києві старший викладач УжНУ Олександр Кацьора успішно захистив кандидатську дисертацію «Формування соціального підприємництва в контексті соціальних проблем (на прикладі Закарпатської області)». Колектив кафедри соціології та соціальної роботи вітає колегу, бажає йому життєвої наснаги, плідної професійної діяльності, сміливих ідей для нових досягнень! Приєднуємося до вітань!

Віта ЧУЛЕЙ,
Михайло КОШТУРА,
студенти відділення журналістики.

Згаслі полум'я життя...

Георгій Динис

На превеликий жаль, 2 березня виш прощався з професором, завідувачем кафедри міжнародного права юридичного факультету Георгієм Георгійовичем Динисом. Він був насправді великою людиною, устиг попрацювати в Африці та на Близькому Сході, читав лекції в університетах США і Європи. Опублікував понад 60 наукових публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях. А внесок колеги в розвиток кафедри міжнародного права є незамінним. Ректорат УжНУ висловлює співчуття близьким померлого.

навірусу 2 березня нас покинула старша викладачка кафедри фінансів і банківської справи Світлана Володимирівна Загоруйко у свої 39 років. Коротке життя вона присвятила університету (тут і навчалася). У пам'яті студентів назавжди залишиться добрим другом, світлою й чуйною наставницею, яка вміло ділилася знаннями.

Економічний факультет висловлює співчуття сім'ї померлої.

Василь Бенца

Лихо не оминуло й фізичний факультет, який 2 березня попрощався з колишнім деканом Василем Михайловичем Бенцою. Знаний науковець та кандидат фізико-математичних наук, до котрого завжди ставилися з повагою, любов'ю... Його життєвий досвід, знання та працелюбність служили процвітанню університету та допомогли не одному здобувачеві фаху вирости компетентним у своїй справі. Колектив фізичного фа-

культету висловлює щирі співчуття родині.

Олександр Лавер

6 березня з великою журбою факультет інформатичних технологій попрощався з кандидатом фізико-математичних наук, доцентом, завідувачем кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін. Олександр Георгійович Лавер упродовж життя вдало поєднав математику й історію. У 2018 році видав монографію за історико-статистичною темою: «Війни та народонаселення країн світу у XX—XXI ст. (1900—2016 рр.)» обсягом 760 сторінок; над цим дослідженням працював майже 40 років. Завжди був чуйним, заряджав настроєм. Таким його й запам'ятаємо...

Ректорат співчуває родині.
Віта ЧУЛЕЙ,
студентка відділення журналістики.

Світлана Загоруйко

Жахлива новина спіткала й економічний факультет. Через ускладнення від коро-

Ювілейна весна професора Івана Опачка

Свій 70-ий день народження зустрів І.Опачко — доктор фізико-математичних наук, професор кафедри електронних систем УжНУ, відмінник освіти України (2002), заслужений діяч науки і техніки України, член Академії інженерних наук України (відділення приладобудування, 2005), віцепрезидент Закарпатського регіонального відділення Малої академії наук, член зовнішньої колегії АН Угорщини (2003).

Іван Іванович народився 11 березня 1951 року в Берегові. 1972-ого закінчив навчання в Ужгородському держуніверситеті, де й розпочав трудовий шлях аспірантом, згодом працював доцентом, професором і завідувачем кафедри електронних систем.

У 1975 році започаткував лазерно-плазмові дослідження, створив лабораторію з вивчення взаємодії лазерного випромінювання з поверхнею твердого тіла. Керував роботою наукового колективу з розробки пристроїв квантової електроніки, зокрема для космічних апаратів.

22 роки нинішній ювіляр очолював кафедру промислової електроніки, після її реорганізації — кафедру електронних систем. Понад 30 років був відповідальним виконавцем і керівником комплексних кафедральних наукових тем.

У 2004-ому проєкт автора «Детектор корпускулярних потоків» став переможцем конкурсу Національного космічного агентства України «Український молодіжний супутник».

Слід також зазначити, що І.Опачко — фахівець у галузі фізичної та квантової електроніки, автор понад 160 наукових праць, 30 винаходів, монографії «Фізика, техніка і практика застосувань лазерів на самообмежених переходах» (Науко-

ва думка, 2004). Винаходи фахівця успішно застосовують при створенні пристроїв квантової електроніки з використанням лазерних нанотехнологій.

А ще під науковим керівництвом професора захищено 3 кандидатські дисертації, працює 1 докторант і 6 пошукачів.

Іван Іванович був науковим керівником Української молодіжної експедиції «Сузір'я» за спостереженням повного сонячного затемнення (Угорщина, 1999 р.), членом оргкомітетів міжнародних молодіжних конференцій «Людина і космос» (Дніпропетровськ, 1999—2019 р.), є постійним членом оргкомітетів всеукраїнських колоквиумів «Космос. Людина. Духовність», членом редколегії міжнародного журналу «Manufacturing engineering» (Словаччина).

І.Опачко бере активну участь у міжнародних конференціях, плідно співпрацює з вітчизняни-

ми та зарубіжними закладами, зокрема, з Інститутом фізики НАН України (Київ), Кошицьким технічним університетом (Словаччина), Мішкольським технічним університетом (Угорщина).

У 2000 р. фахівця нагородили грамотою

Міністерства освіти і науки України. А 2015-ого разом із професором Ю.Жигуцом отримав диплом за кращий винахід року на всеукраїнському конкурсі винаходів (див. фото).

За час роботи в УжНУ І.Опачко постійно працює над підвищенням наукового та педаго-

гічного рівнів, має авторитет серед викладачів, студентів та випускників.

Многая і блага я літ ювіляру! Удячні за плідну трудову діяльність!

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка
відділення журналістики.

Провідний європейський учений

Професорові Степану Віднянському – 70

Серед уродженців Закарпаття — чимало відомих істориків. Серед них — представники різних спеціалізацій — дослідники вітчизняної і зарубіжної історії, славісти, археологи, етнологи, історіографи, знавці історії науки й техніки тощо. До когорти талановитих істориків Срібної Землі належить і доктор історичних наук, професор, завідувач відділу всесвітньої історії і міжнародних відносин Інституту історії України, член-кореспондент НАН України С.Віднянський. Із нагоди його 70-річчя спробуємо згадати й коротко охарактеризувати здобутки високошанованого колеги.

Степан Васильович народився 27 березня 1951 року в обласному центрі Закарпаття в учительській родині. Навчався в міській СШ № 3. Після її закінчення став студентом історичного факультету Ужгородського університету. Тут найбільший вплив на формування фахівця мали професори Іван Гранчак, Михайло Троян, Яків Штернберг, Ілля Шульга, доценти Едуард Балагурі, Григорій Павленко, Василь Худанич та інші. Уже в студентські роки юнак виявив нахил до наукової роботи. Непереборне бажання стати високофаховим привело до Києва, де 1973 року вступив до аспірантури Інституту історії АН УРСР. Відтоді доля С.Віднянського нерозривно пов'язана з цією провідною вітчизняною науковою установою. Степан Васильович працював на посадах молодшого (1976 — 1980) і старшого (1980 — 1991) наукового співробітника, а від 1991 року й дотепер очолює відділ всесвітньої історії і міжнародних відносин.

Наукові здобутки ювіляра є, безперечно, вагомими. Бібліографія праць налічує понад 500 публікацій. Він чимало зробив у дослідженні різної проблематики. Так, ще аспірантом під керівництвом відомого науковця, професора, члена-кореспондента республіканської Академії наук Ірини Мельникової вивчав діяльність профспілок у Чехословаччині в кінці 1960 — у першій половині 1970 рр. Ґрунтовно опрацював доступні документи, публікації в періодичній пресі, заяви партійних лідерів, виступи

окремих профспілкових діячів... Все це дозволило молодому вченому показати соціально-економічні й політичні умови, у яких працювали профспілки ЧССР; визначити місце, основні напрямки роботи, здобутки й упущення в діяльності цієї організації. У 1977 р. Степан Васильович успішно захистив кандидатську дисертацію «Консолідація профспілкового руху в Чехословаччині і підвищення його ролі в суспільно-політичному житті країни (1969 — 1975 рр.)». Через два роки побачила світ монографія, основою якої стали дисертаційні матеріали.

Інший напрям наукових пошуків — вивчення проблеми робітничого класу в європейських країнах, розвитку економічної інтеграції, участі громадських організацій країн Центральної та Східної Європи в міжнародних відносинах, становлення та розвиток міжнародного руху споріднених областей і міст-побратимів. Усі публікації мали вагомий джерельну базу, яку використовують і сучасні дослідники.

Розпад Радянського Союзу, проголошення незалежності України, держави визначили нові наукові пріоритети нашого земляка. Він став вивчати актуальну й благородну тему — українське питання в Чехословаччині в 1920 — у першій половині 1940 рр. Дослідник із головою поринув у виявлення архівних документів (цьому неабияк сприяло знання чеської, словацької, угорської та інших мов). Ґрунтовно опрацював опубліковані документи. Одна за одною з'являлися публікації, написані на фаховому рівні. А 1994 р. вийшла друком монографія «Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехословаччині: Український Вільний Університет». У численних дослідженнях (зокрема й зарубіжних) історик переконливо довів, що діяльність української еміграції аналізованого періоду принесла користь не тільки рідному народові, а й чехословацькій культурі та народному господарству першої Чехословацької республіки. Підкреслює, що серед значної кількості висвітлених

Медіацентр УжНУ

питань Степан Васильович чимало уваги приділив життєвому шляхові, релігійній, політичній та науковій роботам президента та Карпатської України, о. Августина Волошина (1874 — 1945), котрий у роки Другої світової війни викладав в Українському вільному університеті, а згодом був його ректором.

У 1997 р. С.Віднянський захистив докторську дисертацію «Українське питання у міжвоєнній Чехословаччині», яка стала вагомим внеском у вітчизняну історіографію. Із приємністю констатуємо той факт, що дослідження зазначеної теми ювіляр продовжує дотепер.

Крім того, С.Віднянський — відомий богеміст і словакіст, має здобутки й у інших галузях історичної науки. Так, є автором численних студій із проблем інтеграції історії України у всесвітню історію, ролі та місця Української держави в міжнародних відносинах, історії Закарпаття XIX — XX ст. Про це свідчать видання, написані одноосібно або в співавторстві: «Українська державність у XX столітті: історико-політологічний аналіз» (К., 1996), «Україна в європейських міжнародних відносинах» (К., 1998), «Т.Г.Масарик і нова Європа» (К., 1998), «Країни Центрально-Східної Європи та українське питання (1918 — 1939)» (К.; Ужгород, 1998), «Україна: утвердження незалежної держави» (К., 2001),

«Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем» (К., 2005), «Об'єднана Європа: від мрії до реальності: Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу» (К., 2009; 2-ге вид. 2011) тощо. А ще учений — співавтор численних довідкових видань: «Енциклопедія історії України», «Енциклопедія сучасної України», «Малий словник історії України», «Українська дипломатична енциклопедія», «Політологічний енциклопедичний словник», «Юридична енциклопедія» та інших.

Попри те, що ювіляр працює в академічній установі, знаходить час і для педагогічної роботи. Так, був професором Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського інституту «Слов'янський університет», Закарпатського державного університету, Дипломатичної академії України при МЗС України. А в 2005 — 2006 рр. — завідувачем кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції УжНУ. Підкреслює: Степан Васильович — високоерудований викладач вищої школи, добре знає психологію студентів, удало обирає головні навчальні методи й прийоми. У контексті наведеного додамо, що колега є співавтором підручника з новітньої історії дітяк 11 класу (К., 2000; 2001; 2003). До речі, за це був нагороджений знаком «Відмінник освіти України». І я переконаний: робота в цьому напрямку ще матиме успішне продовження.

Також уважаю за необхідне виокремити громадську роботу ювіляра. Передусім зауважу: понад 15 років Степан Васильович був відповідальним секретарем редколегії міжвідомчого наукового збірника «Історичні дослідження. Історія зарубіжних країн». Із 1995 року — член редколегії «Українського історичного журналу». Нині — і редактор наукового збірника «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки», а ще входить до редколегії різних фахових видань. Також є членом Українського комітету славістів та Українського національного комітету з вивчення країн Південно-Схід-

ної Європи, двох спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Наголошу: громадській діяльності нинішній ювіляр приділяє чимало уваги.

Приємно констатувати й те, що науково-педагогічна, адміністративна й громадська роботи С.Віднянського гідно відзначені. Так, ще 1981 р. його, молодого ученого, нагородили медаллю АН УРСР, а через двадцять років — премією НАН України за кращу наукову працю з історії боротьби за незалежність України та розбудову української державності. Двічі (1996, 2000) фахівця удостоювали почесної грамоти Міністерства освіти і науки України. Серед зарубіжних нагород згадаємо медаль «Академік Зденек Неєдлі» (1985) та почесну відзнаку першого ступеня Союзу чехословацько-радянської дружби (1988). А ще С.Віднянський — дійсний член Нью-Йоркської академії наук (1995), Міжнародної асоціації вчених ім. Т.Г.Масарика (1996), академік і віцепрезидент Міжнародної слов'янської академії наук (1997), академік Української академії історичних наук (1999), почесний доктор Ужгородського національного університету (2005). Та найвищою відзнакою, безперечно, є почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», присвоєне Указом Президента України 27 березня 2001 року та обрання членом-кореспондентом НАН України (2015). Нинішній ювіляр — перший і поки останній випускник історичного факультету Ужгородського університету, удостоєний такого високого академічного звання.

Наш колега підійшов до славного 70-річчя з вагомими здобутками. Тож щиро вітаю з ювілеєм і бажаю доброго карпатського здоров'я, щастя, благополуччя, родинного затишку, усіяких гараздів. Хай благословенною буде Ваша життєва дорога, а Господь дає сил, натхнення й енергії для подальшої плідної праці в царині історичної науки. Із роси і води Вам, високоповажний колего!

Микола ОЛАШИН,
доцент УжНУ.

Галина Шумицька: «У моєму світі господиня — я»

Фото Василя Третьяка

Яким повинен бути очільник факультету? Активним? Цілеспрямованим? Зі своєю позицією? З умінням створити команду однодумців та впевнено адмініструвати? Очевидно. У такому разі деканеса філологів Галина Шумицька цілком відповідає названим критеріям. А ще в косу її характеру влітаємо чимало інших вагомих рис-квітів, які прикрашають нинішню ювілярку (народилася 18 березня 1971 року). Переконаний: пропонуване інтерв'ю є підтвердженням сказаного. Запитання «підказали» відомі у світі діячки, висловлювання яких свого часу мене заінтригували. Отож пропоную розмову з керівницею філологічного підрозділу, доценткою кафедри журналістики й справжньою колегинею та, я б навіть сказав, берегинею «Погляду», яка пече хліб, любить гори і є в центрі свого світу...

— Галино Васи́лівно, Лесі Українці, чие 150-річчя на факультеті нещодавно пошанували конференцією, приписують такий вислів: «Потрібно цінувати те, що маєш, а не те, про що мрієш». Що Ви найбільше цінуєте з дитинства?

— Насамперед свою належність до РОДУ, продовженням якого є, — гідного й сильного. Який пережив чимало. Родичів по материній лінії депортували з Лемківщини 1945-ого. Заможну та шановану в селі Мшана Короснянського повіту (тепер Польща) родину, як і чимало інших, посадили до вагонів і повезли в невідомому напрямку. На одній зі станцій Дніпропетровщини моему прадідові, старості села, якимось дивом удалося домовитися, щоб його сельчан залишили там. За рік вирішили повертатися додому. Не пустили — уже на новому кордоні з Польщею із цією мрією довелось розпрощатися назавжди. Так сім'я опинилася в Самборі Львівської області. Ця історія дала мені через моїх предків чітке знання: доки жива, завжди є шанс почати все практично з нуля й досягти успіху. Дід по батьковій лінії — зі Львівщини, переконаний бандерівець. Тобто слова «ОУН», «УПА» відомі не лише з підручників. Мої родичі з обох боків — націєцентричні. Успадкувала це й так само ціную.

— Пропоную ще «зацініти» вислів англійської письменниці Агати Крісті: «Якби

я могла зробити подарунок новонародженому, я б вибрала тільки одне: хороший характер». Наскільки характер доньки схожий на Ваш?

— Думаю, значною мірою. Зовні вона більше схожа на батька і його родичів, а в характері впізнаю багато мого. СПРОМОЖНА вчитися (а це дуже цінно), працездатна, прагне постійно розвиватися. Завдяки цим якостям дає собі раду в обставинах свого життя. Я спокійна за неї.

— За будь-яких обставин письменниця Зінаїда Гіппіус говорила: «Любов не розповідна». Погоджуетесь зі сказаним?

— Для мене любов — основа й сутність життя, усього, що людина робить, чим живе. Уважаю себе улюбленицею долі, бо, скільки себе пам'ятаю, роблю те, що люблю. І маю справу з тими людьми, яких люблю. Навіть якщо їх учинки завдають болю, розумію: для розвитку моєї душі це корисно. Погоджуюся з авторкою в тому, що про любов не розповідають — її проживають (відчують, почувають). Або ні. Це вже вибір кожного.

— У такому разі які відчуття у Вас викликає вислів французької письменниці Мадлен де Пуїзье: «Чоловік, котрому потрібно зробити вирішальний крок, думає: «Що я скажу?», а жінка: «Як я вдягнуся?»

— У всього суцього є зміст і форма. Одяг допомагає мені набувати оптимальної в конкретній

ситуації форми, яка, зрештою, значною мірою впливає на зміст того, що роблю. Якщо я в ролі ділової леді, одяг допомагає нею почуватися — з іншим якнайкраще впораються мізки. Хочеться ніжності й романтики — аксесуари та вбрання мені в поміч. Коли найкомфортніше? Усе залежить від настрою. Люблю подорожувати, багато часу проводжу в горах. Для цього підбираю зручний одяг, взуття. Катаюся на лижах — вибираю відповідне спорядження. Елементи вбрання для мене асоціюються зі зручністю, комфортом у поєднанні зі свободою руху. А ще — з естетикою й вишуканістю.

— А з чим Вам у житті асоціюється фраза Ольги Кобилянської: «На те вона й жінка, щоб язик за зубами не стояв»?

— Іншими словами, питаєте про емоційний бік жіночої натури? Мабуть, без неї жінка не була б жінкою. Значення мають не тільки емоції, а й те, як ми їх виражаємо. Мене мій язик не губив ніколи. Він — мій друг, щоправда, в останні роки наше з ним взаєморозуміння поглибилося, а діалог став конструктивнішим, зваженішим. До СЛОВА завжди ставлення тонке й акуратне, відповідальне. Ніколи не жалкую про те, що сказала чи зробила. Упевнена: у конкретний момент діяла якнайкраще. Якби могла краще, зробила б краще. Інше питання, що завжди враховую набутий досвід, роблю висновки. А ще точно знаю, що кожна людина — то інша картина світу, інший ракурс бачення. Якщо він геть в антагонізмі з моїм — нікого ні в чому не переконую — іду далі.

— Мабуть, антагоністичною Вам видається думка літературознавиці Лідії Гінзбург: «Викладання — поєднання неприємного з марним»...

— О... Мабуть, вона це сказала в нересурсному стані. Добре його знаю. Як і інший — ресурсний. Мені процес викладання імпонує, хоч ніколи не ставлюся до аудиторії з позиції ментора. Швидше як до процесу двостороннього навчання. Маю значний досвід роботи з різними категоріями слухачів — не лише зі студентами. Від кожної є що почерпнути. Мене ніхто не розчарує, бо й не зачаруюся :). Студентську аудиторію люблю. Юнаки й дівчата живуть у своєму часі, добре його відчувають, є індикаторами настроїв, маячками того, на що слід звернути увагу, що подивитися, почитати. Очіма університетської молоді чіткіше бачу зміни, які супроводжують наше життя.

— Тоді що бачите у вислові Ліни Костенко: «Життя — це божевільне ралі»?

— Обожною швидкістю. Із відчуттям, що злітаєш, розправляються крила... Пригадую, студенткою прочитала інтерв'ю з тодішньою очільницею факультету Валентиною Барчан. Мене здивувала думка: чим більше людина робить, тим більше встигає. Тепер добре це розумію. Уже знаю й те, що є час та місце для відчуття насолоди від різних темпів. Кожен із них потрібно застосувати до ситуації. Проживаючи моменти, слід у них БУТИ — оце найважливіше! Є миті, коли мчиш, щоб устигнути. І встигаєш.

— Що встигаєте Ви в житті

поза університетом? Це — за Адою Роговцевою: «У багатьох акторів немає життя, тільки театр. У мене є життя».

— Чи на роботі, чи поза нею найголовнішими є стосунки. Та знов-таки: робота над їх вибудовуванням :). А ще — мандрівки. Дорога як їх невідемний символ і асоціація із життєвою дорогою. Люблю бути з природою в її первісному вигляді. Роздивлятися, дослухатися. Люблю заходити на кухню. Пекти хліб. Близькі вловлюють його аромат на відстані. Люблю садити й бачити, як воно росте. Люблю собак і коней. Люблю запливати за буйки — іншими словами, знімати для себе обмеження, кимось виставлені з резонних, без сумніву, міркувань. Але тоді береш відповідальність за своє життя — і пливеш...

— Якщо «пливти» за висловом канадської письменниці Маргарет Атвуд, то «відповіді, які дають книжки, залежать від запитань, які ти ставиш». Чого Вас навчила книжка з надписом «Досвід декана»?

— Тепер, коли термін мого деканства завершується, можу сказати: то був непростий, але дуже продуктивний період, що дав зреалізувати багато задумок, здійснити чимало мрій. Маю величезне задоволення працювати в команді однодумців. Це найбільший мій здобуток на адміністративній посаді. Отож книжку під назвою «Досвід декана» я би підписала: «Із глибокою вдячністю за прекрасний період співпраці».

— До сказаного «підпишіть» ще відповідь на запитання, продиктоване висловлюванням художниці Марії Башкірцевої: «Якби я народилася чоловіком, то підкорила б Європу. Народившись жінкою, я виснажила енергію на суперечки з долею та ексцентричні вибрики». Інакшими словами, чи доводилося Вам сперечатися з долею?

— Думаю, так. Хоч мова не стільки про сперечання. Скорше про внутрішній супротив. Показовим у цьому сенсі є випадок із мого першого місяця праці, куди потрапила за рекомендацією Тамари Розумик, моєї наукової керівниці. Тоді освітній заклад називався політехнічним ліцеєм. Він подарував мені перший педагогічний досвід, мій перший учнівський випуск — справжню любов. А ще — перші дорослі змагальні кроки. Пригадую, того року кілька близьких мені людей пішли із життя. Я була в доволі непростому психоемоційному стані, а керівник закладу Володимир Огар наполягав на участі в конкурсі «Учитель року». Ридаю. Кажу: «Не могу!». А він: «Можеш. Ти сама не знаєш, скільки можеш!» Тоді його поведінка видалася жорсткою, навіть безсердечною. Час показав, що цей суворий, на перший погляд, чоловік добряче долучився до мого формування як фахівця. Коли було важко, коли опускалися руки, коли поруч не було нікого, я казала собі його слова, суворо й безпристрасно: «Я могу». Власне, із цього й почалося моє професійне зростання. Після перемоги в згаданому конкурсі мене запросили до Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти. Там стала

доценткою. Звідти вже перейшла працювати на кафедру журналістики УжНУ. Наступними моїми керівниками теж виявилися не надто сентиментальні чоловіки: Михайло Талапканич (директор ЗІППО), Юрій Бідзіля (завідувач кафедри, декан). Не завжди було просто й гладко, проте кожен із них бачив у мені потенціал, допомагав його реалізувати.

— Який потенціал бачите в науковій діяльності, щоб не було, як у пригледі Файни Раневської. Вона про свої роботи в кіно відгукувалася: «Гроші з'їдені, а ганьба лишилася».

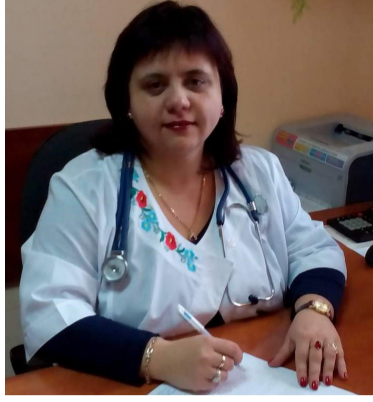
— Хай мені пробачать високі теоретики, моя наука повинна мати практичну реалізацію. Кожному своє. Коли щось досліджуєш, запитую сама себе: для чого це потрібно? Із таких міркувань обрала й тему докторської дисертації про мовнополітичну ситуацію на Закарпатті часів незалежності України. Коли мені натрапляє або й прямо кажуть про її безпечність, чую — і роблю далі. Україна сьомий рік в умовах війни з РФ. І мовне питання — серед ключових. Мегаважливе для нашої області. Одне неправильно інтерпретоване слово може спровокувати бурю процесів. Отож дослідження, над яким працюю, намагаюся зробити максимально виваженим, заснованим на архівних матеріалах, соціологічних опитуваннях, зокрема й представників національних меншин, із послідовним аналізом медійного, освітнього сегментів тощо. Воно базується на аргументах, а не на політичних гаслах, вигідних тим чи іншим політичним силам.

— Насамкінець про «аргументи» Вашого ювілею. Англійська письменниця Ейліс Елліс писала: «Я твердо вірю в життя після смерті. Але вже не так упевнена в житті до смерті». Чим спростуєте вислів? Після знакового дня народження життя продовжується...

— Усі ці дати умовні — привід призупинитися, поміркувати, зважити. Цінним є саме життя. Щосекунди, щомиті. Потрібно просто жити, нікому нічого не доводячи. Якщо людина готова до співпраці зі мною, я рада. Якщо ні — теж. Отже, не моя людина. Рухаюся вперед. У пошуках своїх людей. Раніше засмучувала сама думка, що хтось мене не любить. Тепер ні. Прийшла до усвідомлення: кожна конкретна людина, даючи оцінку іншій, говорить сама про себе, свою ситуацію, важливі для себе факти. Саме з цієї причини намагаюся максимально утримуватися від оцінок. Спасибі журналістиці — навчила оперувати фактами, перевіряючи їх. Щодо себе самої, то зайняла позицію в центрі свого світу. Щодня чую інших, учуся поважати їхню думку, але не дозволяю їм бути господарями в моєму житті. У моєму світі господиня — я.

Р. С. Маючи нагоду, від редакції газети «Погляд», загалом колеги вітаю Галину Васи́лівну з ювілеєм. Спасибі за підтримку, допомогу, поради. Хай життя буде сповнене тих барв, які роблять Вас енергійною й щасливою. До речі, Г.Шумицька цього місяця захистила й докторську дисертацію, із чим теж вітаємо! Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».

Лікар-фтизіатр Оксана Юрик: «Потрібне клінічне мислення студента»

ділення № 3 КНП «Обласний клінічний фтизіопульмонологічний лікувально-діагностичний центр» Закарпатської обласної ради (Центр легеневих хвороб), асистентом кафедри шкірних та венеричних хвороб УжНУ.

— **Оксано Михайлівно, скільки часу Ви в професії?**

— Працюю у фтизіатрії з 2003 року, із 2013-ого очолюю відділення хіміорезистентного туберкульозу (резистентність — нечутливість — прим. авт.). Із 2014 року розпочала роботу в університеті, викладаю курс «Фтизіатрія».

— **Що основне намагається донести студентам?**

— Основні шляхи передачі й розповсюдження туберкульозу, способи попередження цієї важкої недуги. На жаль, в Україні нині високі показники захворюваності на хіміорезистентний туберкульоз, причинами якого є несвоєчасне звернення пацієнта за медичною допомогою, часті перерви в лікуванні. Особливо закарпатці, котрі виїжджають на сезонні роботи, не проходять

медичні огляди, проживають за складних матеріально-побутових умов, мають постійні стреси, неякісно харчуються, у них знижується імунна система. Згадані фактори є передумовою захворювання. На парах доступно роз'яснюю студентам, як їм самим на робочому місці вберегти від туберкульозу. Ідеться про правильне одягання респіратору, засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), дотримання інфекційного контролю в стаціонарі. Це обов'язково, щоб не було перехресного зараження на резистентну форму. Проводжу заняття трохи неординарно: як правило, у форматі «пацієнт-лікар». Молодь сама визначає, що хоче почути, чого навчитися, як повести себе на місці лікаря чи пацієнта. Фтизіатрія — мультидисциплінарна, тому майбутнім медикам цікаво, як діятимуть хворий, фтизіатр або медичний директор у тій чи іншій поставленій ситуаційній задачі. Потрібне клінічне мислення студента. Це моя основна позиція.

— **Центр легеневих хвороб**

приймає хворих на COVID-19. У 2020-ому в Україні зареєстрували 17 593 випадки захворювання на активний туберкульоз, зокрема з рецидивами. Зважаючи на пандемію, не знизилася увага до хворих на туберкульоз?

— Так, із 22 квітня наш заклад приймає хворих на COVID-19. Були й випадки поєднання туберкульозу та коронавірусу. Незважаючи на пандемію, не думаю, що увага до хворих на туберкульоз знизилася.

— **На Вашу думку, із чим пов'язана нова, третя хвиля коронавірусу?**

— З ігноруванням громадянами заборони на масові зібрання, недотримання правил особистої гігієни. Це — часте миття рук, носіння захисної маски, дотримання дистанції.

— **З урахуванням Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної меддопомоги населенню як ставитеся до реорганізації тубдиспансерів?**

— Негативно, бо тепер помітна тенденція з акцентом на амбулаторне лікування хворих на ту-

беркульоз, а саме — цих пацієнтів ведуть сімейні лікарі. Чи готові останні до такого повороту подій? Ну, це вже питання до них...

— **Проблема туберкульозу залишається актуальною. Порекомендуйте, будь ласка, як мінімізувати ризик захворіти?**

— Уникати стресів, правильно харчуватися, ретельно термічно обробляти м'ясні продукти, молоко, особливо домашнє, відмовитися від шкідливих звичок, зокрема паління. Ходити на щорічні профогляди, рентгенологічне дослідження органів грудної клітини, БЦЖ вакцинацію, працівникам медицини обов'язкове використання ЗІЗ. Варто робити вологе прибирання, просте банальне провітрювання в приміщенні, використовувати кварцові лампи, адже знаємо, що прями сонячні промені теж досить добре знищують мікобактерію. Бажаю всім нам здоров'я! Дотримуйтеся правил карантину, одягайте маски, уникайте скупчення громадян, бережіть себе.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістр журналістики.

Вони вже не мовчать...

БЕЗ ЗАПРОШЕННЯ

...Переливаються відтінками радості студентські голоси, де-не-де вчується брязкіт старовинних речей, а враз усе затихає, наче суцільна тиша грає свій владний акорд. Речі, знищені кілька сотень, а то й тисяч років тому, дістають нове життя. І це відбувається під час студентської практики. Її початок збігся з першим днем весни на факультеті історії та міжнародних відносин УжНУ. І це збігся з моїм візитом сюди без запрошення :).

Мені вдалося побачити на власні очі, як усе відбувається. Спершу спілкуюся з четвертокурсником спеціалізації «Археологія» Володимиром Сичкуном. Розповідає: «Тільки розпочали роботу. Зважуємо, розфасовуємо та нумеруємо фібули, щоб згодом їх замалювати й подати до літератури». Утім, передують такій роботі розкопки. Хлопець, зокрема, пригадує, як працювалося на території церкви в Ужгородському замку. «Цікаво знаходити речі й відкривати для себе історію згаданої споруди, та й міста загалом. Із-поміж найзахопливіших артефактів — медальйон і уламок меча», — пригадує юнак.

Тим часом ровесниця (теж з «Археології») Марія Мадяр склеює керамічні елементи з кам'яної печі, віднайдені також під час розкопок на території Ужгородського замку. «Процес відповідальний, складний. Спочатку слід нанести клей; дочекатися, поки висохне; і вже потім можна побачити цілий фрагмент, тобто яким був об'єкт до того, як розбився. Якщо не вистачає якогось уламка — складається неточна картина. У

такому випадку домальовуємо самотійно в 3D-форматі або на папері», — розповідає дівчина. І насолоджується камерною обстановкою, продовжуючи клеїти наступні елементи старовинних знахідок.

...Камерна обстановка під час камеральної практики. «Тобто її виконує молодь не в польових умовах. У нашому випадку — в Археологічному музеї імені Едуарда Балагурі. Тут опрацьовують матеріали, зібрані під час розкопок, — доповнює керівник археологічної практики, доцент кафедри археології, етнології та культурології Ігор Прохненко. — Коли матеріал просто в мішках, то він мовчить. Студенти його поміють — уже стає красивішим. Далі ще поклять, замалюють... І окремі частинки, мов пазл, формують певну річ. Остання перетворюється вже на повноцінний експонат, а отже, відвідувачі можуть побачити, як виглядав той чи інший об'єкт колись. Іншими словами — археологи дають йому друге життя. Витягують максимум інформації. І самі при цьому залишаються щасливими, що зробили свій маленький внесок у велику історію».

Археологічна практика — одна з тих, яка за всі роки навчання найдуже сподобалася й студентці Галині Гичці (її я зустріла дещо пізніше в місті). «Мені пощастило на першому курсі попрактикуватися в Словаччині. Неймовірний досвід! У будні досліджували городище слов'ян IX ст., а у вихідні мандрували Європою. Зокрема, відвідали Відень, Будапешт, Братиславу».

...До археологічного музею непомітно тихо заходить четвертокурсниця спеціалізації «Американістика» Ольга Бурдюх. У руках — розгорнутий щоденник практики. Мабуть, гадає, скільки позицій слід буде вписати, виконавши всі завдання. А їх багацько! Дівчина набуватиме досвіду в Інформаційно-ресурсному центрі «Вікно в Америку» в обласній бібліотеці. І це — лише частина практики. Перші завдання юнка вже дістала. Стосуються суспільно-політичного жіночого руху в США. «Нам потрібно вибрати декілька відомих жіночих постатей і розповісти про них у вигляді презентації або короткого фільму. Слід показати тих діячок, які активно боролися за свої права. Жінки в Америці

довго були без прав. Приміром, не могли обіймати керівні посади», — каже О.Бурдюх.

Ще одне завдання американісти отримують уже на факультеті. Пов'язане з бакалаврською роботою. «Необхідно скласти словник. Наповнити його словами, які стосуватимуться нашого кваліфікаційного дослідження. Моя тема — про суспільно-політичний рух у США в 1950 — 1960-их роках. Одна колонка словника повинна бути укладена англійською, інша — у перекладі українською», — додає Ольга.

На цьому візит до факультету завершено. Утім, маю ще зустріч з істориками. Біля обласної філармонії. Чому? Дізнаюся згодом! І ви — теж :). Хочу ще зайти бодай трішки в закулісся практики третьої спеціалізації («Центральноєвропейські студії») спеціальності «Історія та археологія». Студенти їздитимуть Закарпаттям! Зазвичай мають такі подорожі Україною та за кордоном, але через карантин цього року довелося обмежитися мандрівками в межах області. Планують відвідати цікаві туристичні локації в Ужгороді, Мукачеві, Хусті та Берегові. Керівник екскурсійно-перекладацької практики, старший викладач Сергій Ганус повідомив: «Необхідно відроджувати історичну автентичність регіону. Навіть у селах (окремі з них колись були королівськими містечками!) є різноманітні історичні релікції.

Ми повинні створювати не кітч, не новоділ, а маємо відтворювати історичну ауру, зокрема й самих себе, завдяки збереженню власної пам'яті. А Закарпаття — центральноєвропейський регіон у будь-якому випадку».

Підсумок екскурсійно-перекладацької практики — навички гіда. До того ж — багатомовного! Четвертокурсниця «Центральноєвропейських студій» Г.Гичка пояснює: «Зараз ми — біля філармонії в Ужгороді. У минулому — синагоги; зведена в неомавританському стилі. Саме під час практики дізнаємося про схожі пам'ятки. Приміром, про синагогу в Хусті. Узагалі мета цієї практики — акумулювати знання за чотири роки навчання, дослідити пам'ятки Закарпаття та вміти презентувати їх суспільству».

...Зі scrupulousністю студенти продовжували виконувати завдання, адже усвідомлювали: це — інвестиції в працевлаштування за фахом, а ще — змога розкрити себе. Склеїти з уламків вазу, погодьтеся, — окреме мистецтво. Тож давно загублені й не так давно знайдені старовинні речі вже не мовчать. Вони давно не в мішках, а невдовзі ще й отримають свої «дружиттєві» нагороди, коли стануть у ряди нових музейних експонатів... Аби не мовчали про істинну історію ще безлічі наступних поколінь!
Мирслава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Тарас Шевченко: бути українцем

9 березня 2021 року – 207-ий день народження Тараса Шевченка, котрий живе в серці кожного палкого українця. Геніальний Кобзар вплинув і на світогляд студентів УжНУ. Ось що вони розповідають...

Віта Чулей, спеціальність «Журналістика»: «Із творчістю Шевченка я ознайомилася ще в дитинстві, коли сиділа за партою. Подорослішавши, зрозуміла, наскільки ця постать має велике значення для українського народу. Захоплювало те, як Кобзар обожнював свій народ і назавжди закарбував його у світовій історії за допомогою власного таланту. Тому на запитання: «Як він вплинув на мене?» – можу відповісти, що я стала більше любити рідну країну».

Олександра Мічко, спеціальність «Середня освіта. Українська мова та література»: «Творчість Шевченка не може не вплинути на того, хто ознайомлений із нею. Тарас Григорович був справжнім

патріотом. Присвятив життя українцям. Переймався долею народу. Коли читаю твори Кобзаря, то відчуваю патріотизм і віру в краще. Саме творчий доробок цієї постаті є основним рушієм того, що я стала більш патріотичною. Оцінити літературну спадщину неможливо, адже вона залишатиметься актуальною завжди. І навіть кризь призму століть додає нам наснаги й сил для того, щоб боротися за свою мову, волю, державність і всі інші складові, які повинні бути в людини та держави».

...Кожен по-своєму згадує Т.Шевченка – письменника, поета, художника. Ми ж тепер ще ознайомилися з ним на лекції з історії журналістики і як із публіцистом та ініціатором часописів. Кобзар – багатогранний, а його талант вічно надихатиме нас бути українцями.

Марія БОНДАРЕНКО,
студентка
відділення журналістики.

Із рейтинговою «п'ятіркою»!

У другому етапі студентської олімпіади з програмування All-Ukrainian Collegiate Programming Contest, яка є етапом всесвітньої олімпіади The International Collegiate Programming Contest, команди факультету інформаційних технологій УжНУ посіли: UzhNU_Auturismo (Ігор Вовк, Михайло Пригара, Артур Сидоран) – 10 місце, UzhNU_Zuagoda (Андрій Симкін, Василь Мережнич, Дмитро Майор) – 29 місце; UzhNU_Code_Runners (Ярослав Булина, Роман Булеца, Петро Мигалега) – 33 місце. Усі команди пройшли до другого етапу – Southeastern Europe Regional Contest (змагання проведуть улітку цього року).

У рейтингу (за першими командами університету в Україні) альма-матер – на п'ятій позиції! Змагалися між собою 148 вишівських команд із різних куточків нашої держави.

Тренери – доцент Олександр Міца й старший викладач Сергій Вапнічний.

О.Міца, завідувач кафедри інформаційних управляючих систем та технологій, для «Погляду» зазначив: «Основна складова перемоги – постійна робота над собою, регулярне написання контектів, щонайменше двічі на тиждень, а за декілька тижнів до змагань – і щодня».

За інформацією «Освітнього порталу Закарпаття» підготувала Тетяна ЛЕСЮК.

Випускниця УжНУ – лауреат Шевченківської премії-2021!

starylev.com.ua

Вітаємо випускницю відділення англійської мови

і літератури факультету іноземної філології УжНУ Оксану Луцишину з перемогою в номінації «Література» за роман «Іван і Феба».

Пишаємося, що лауреатів Шевченківської премії, які здобували освіту в Ужгородському національному університеті, побільшало. Ректорат вітає лауреатку та бажає міцного здоров'я й творчої наснаги. Приєднуємося!

Сніжана БЕЗКРОВНА,
студентка
відділення журналістики.

Долучайтеся до співпраці з литовцями!

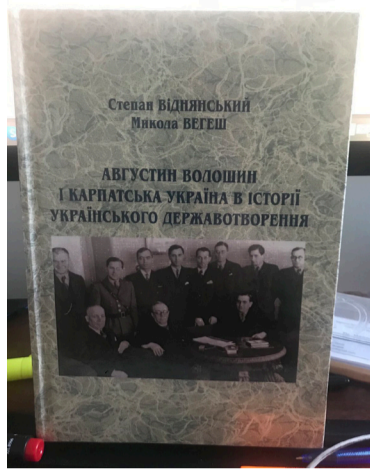
1 березня стартував конкурс українсько-литовських дослідницьких проектів. Організаторами є Міністерство освіти і науки України, Міністерство освіти, науки та спорту Литовської Республіки й Науково-дослідна рада Литви. Подати заявку можна до 4 травня 2021 року. Докладніша інформація – на офіційному сайті УжНУ за покликанням: [uzhnu.edu.ua/uk/news/startuvav-konkurs-spilnih-](http://uzhnu.edu.ua/uk/news/startuvav-konkurs-spilnih-ukrajinsko-litovskih-naukovo-doslidnih.htm)

[ukrajinsko-litovskih-naukovo-doslidnih.htm](http://uzhnu.edu.ua/uk/news/startuvav-konkurs-spilnih-ukrajinsko-litovskih-naukovo-doslidnih.htm).

Конкурс відкритий для будь-яких груп вищої освіти, наукових установ, а також підприємств, у пріоритетах яких є зазначення діяльності, пов'язаної з науковими дослідженнями України та науково-дослідних груп Литовської Республіки.

Христина СІБУЛАТОВА,
студентка
відділення журналістики.

Степан Віднянський і Микола Вегеш про Августина Волошина та Карпатську Україну

Щороку в березні вшановуємо чергову річницю Карпатської України як незалежного державного утворення, котре народилося 15 березня 1939 року, мало свої конституцію, устрій, мову. Отож символічно, що саме до цієї знаменної дати вийшло нове монографічне дослідження «Августин Волошин і Карпатська Україна в історії українського державотворення» (Київ: НАН України, Інститут історії України, 2021. 373 с.). Його підготували авторитетні закарпатські історики – член-кореспондент НАН України, професор Інституту історії України Степан Віднянський і професор УжНУ Микола Вегеш.

У праці на вагомій бібліографічній основі (майже 700 джерел!) досліджено життя й діяльність Героя України,

президента Карпатської України, визначного державного, громадсько-політичного діяча, очільника руху національного відродження закарпатоукраїнців міжвоєнної доби А.Волошина. Авторі розкривають тему в 9 розділах і розмірковують над історичною долею Срібної Землі та однією з найголовніших її постатей. Зокрема, ідеться про формування світогляду майбутнього керівника держави, його культурно-освітню, громадсько-політичну діяльність, простежено шлях А.Волошина від прем'єра автономного уряду Підкарпатської Русі до президента Карпатської України, від професора до ректора Українського вільного університету, ув'язнення радянськими спецслужбами й останні дні життя.

Завершальні два розділи доповнюють монографію спогадами соратників і сучасників А.Волошина та розглядом історичних джерел у вітчизняній, зарубіжній історіографії із прикінцевими післямовою та додатками.

Наукові погляди авторів подані з позиції сучасності та в контексті минулого з акцентуванням уваги на дискусійних питаннях, які стосуються історії краю міжвоєнного періоду, багатогранної діяльності А.Волошина, оцінкою Карпатської України, що за-

лишається ваговою ланкою в міцному ланцюзі українського державотворення.

Притому автори підсумовують: «Утім, історія національно-визвольних змагань закарпатських українців була достатньою мірою суперечливою, на них, зокрема, вагомих відбиток накладали мінливі міжнародні фактори, а тому неоднозначність і суперечливість притаманна майже усім працям про Карпатську Україну та її президента Августина Волошина, а таких публікацій за 80 років, що минули з часу тих подій, нараховується понад півтори тисячі». Водночас С.Віднянський і М.Вегеш сподіваються, що монографія «стане ще одним переконливим підтвердженням визначної ролі Августина Волошина в історії України та місця Карпатської України в історії українського державотворення й актуальності «українського питання» в європейській історії ХХ століття».

Видання розраховане не тільки на фахівців, зокрема серед науковців та політиків, а й загалом на широке коло читачів, котрі цікавляться різними поглядами на історію Закарпаття, його місце у складних процесах вітчизняного державотворення.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Про магію та міфологію на понад... 500 сторінок!

Подивитися страхам в очі та познайомитися з демонічними образами – і все лише заради того, щоб додатково заглянути в таємну фольклорну спадщину предків. А таке знайомство може магічно завершитися монографією. До того ж – на понад 500 сторінок!

Ідея видати книжку (до слова, повна назва – «Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект») з'явилася ще тоді, коли доцент кафедри української літератури УжНУ Оксана Тиховська лише почала викладати фольклор, міфологію й етнопсихологію. Вникнула сама – і захотіла поділитися міркуваннями зі студентами та всіма, хто цікавиться культурою. Тим паче, у виданні запропонувала не просто уявлення про міфологічні образи та магічні ритуали, а простежила їхній зв'язок із психологією людини. «Чимало за цією темою писав Федір Потушняк. Переважно відштовхувалася від його праць, давала їм аналітичне трактування», – каже авторка монографії.

Один із 5 розділів присвячений міфології. Вона – спільна для всіх українців. «Немає такого поняття, як «закарпатська міфологія», тому розглядаю міфологічні уявлення, що існують у краї в контексті українського фольклору, а також світової міфології», – акцентує О.Тиховська.

У монографії авторка також розглядає уявлення про магічні ритуали: різдвяні, великодні, купальські, обряди жертвоприношення тощо. До прикладу, за дослідженнями пані Оксани, у любовній магії часто використовували рослини. Якщо, приміром, дівчина хотіла знайти собі

коханого, їй слід було виконати певні дії. Прокинутися вночі до сходу сонця й відшукати королицю (співзвучна до слова «королю»), принести її додому, розмовляти з нею, розмістити на кріслі та ставитися так, наче до хлопця (свого «короля») у житті), котрого хотіла б бачити поруч. Здійснювати ритуал потрібно було на свято Івана Купала.

Крім того, на сторінках книжки поселилися безліч цікавих образів. Приміром, дводушники. Під час наукових розвідок авторка монографії дійшла висновку: уявлення про другу душу вмотивоване бажанням перекласти відповідальність із себе за погані учинки на когось іншого. Тобто не людина винна, а, приміром, так на неї впливали магічні акти. Провина автоматично знімається – і тоді можна спокійно й комфортно почувати себе в соціумі. Також у виданні є про персонажа Шарканя (багатоголового змія). Запозичений з угорської міфології. Проаналізовано й уявлення про демонів: повітрулю, крилату мавку, лісовика, водяника, чорта, долі, недолі...

О.Тиховська типологічно зіставляла образи, вірування в різних частинах України та світу. Таким чином простежила специфіку етнопсихології саме закарпатців. Тобто тутешнє ставлення до певних персонажів. «Босорканя на Закарпатті – зла, не вважається привабливою жінкою, як, скажімо, відьма в Східній Україні. У нас це – страшний демон, який приходив уночі, може задушити того, хто спить, або надсилати йому моторошні сновидіння. Наша босорканя ближча до «стриги» – румунської відьми (як упир, приходив уночі, вири-

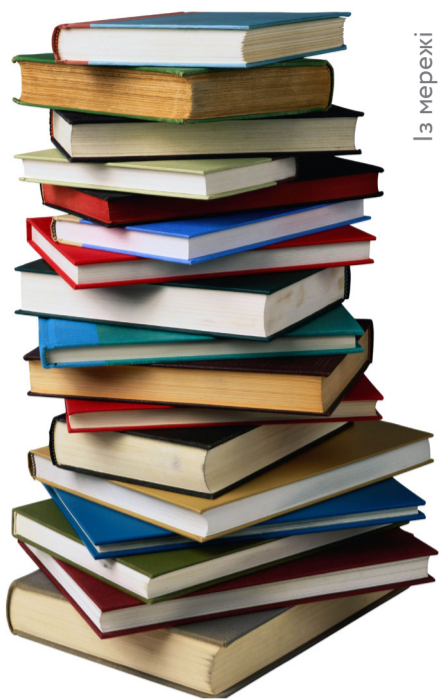
ває серце людини й ставить туди соломку, тобто людина живе, але вже без серця, стає бездушником). Працювати з... демонами не страшно, якщо сприймати, за словами пані Оксани, «нечисту силу як образ, що живе поза межами реальності, людської свідомості – тоді страх зникає».

Символічне значення має також обкладинка. Частина – світла, інша – темна. Як і життя, поділяється на добро та зло. Зображено й образ смерті, водночас людину, котра рухається до сонця, іде під деревом життя, розташованого в центрі, з'єднує три світи. З іншого боку книжки відтворено образ свідомості, яка зароджується з несвідомого та має формувати власний світ. Моделювати не тільки те, що довкола, а й свій мікросвіт.

Узагалі ж міфологічні персонажі символізують ідею боротьби мотивів у людській душі, балансування на межі добра та зла. А загалом роблять етнічну специфіку нашої культури виразнішою, хоч і мають чимало спільного перетинів з образами світового фольклору.
Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

В онлайн-форматі

Про особливості підготовки студентів до захисту наукових робіт

із мережі

до дистанційної форми й активно продовжує здобувати нові знання в такий спосіб. Притому юнаки й дівчата готуються до захисту курсових та бакалаврських робіт. Які перешкоди та незручності виникають під час написання, чи легко комунікувати з викладачами – про це й більше в коментарях.

Вікторія Бенца (факультет суспільних наук): «Моя дипломна робота безпосередньо пов'язана з практикою, яку проходжу в школі, адже отримані дані з проведених досліджень стануть основою бакалаврської. Через ускладнення епідеміологічної ситуації та збільшення кількості хворих школу зачиняють на карантин, тож мій запланований час на проведення досліджень суттєво скорочується. Та, незважаючи на всі перешкоди, продовжую активно працювати над своєю роботою, відчуваю велику підтримку викладачів».

Вікторія Алмашій (факультет суспільних наук):

«Увесь матеріал для написання бакалаврської роботи накопичую під час проходження практики в школі. Мене попередили, що можливе закриття закладу на карантин, тому складений план доводиться коригувати. А це викликає значні труднощі й уявляє обмеження, зокрема в часі виконання. Науковий керівник постійно підтримує зв'язок, скеровує, допомагає, але зустрітись із ним безпосередньо, на жаль, не вдається. Сподіваюся, реалії не завадять якісно написати дипломну, адже докладаю вдвічі більше зусиль, аби досягти бажаного результату».

Марія Томиш (біологічний факультет): «Уже декілька місяців працюю над написанням дипломної. Через постійне введення карантинних обмежень, припинення роботи певних організацій суттєво ускладнилася можливість проведення досліджень, отримання повних і точних даних. Вивчаю мілітвисть фондука (ліщини) у Закарпатській області. Зв'язок із викладачами підтримую тільки в онлайн-форматі, але педагоги намагаються приділяти нам велику кількість часу, допома-

гають. Упевнена: попри труднощі мені вдасться написати якісну роботу, адже підтримка й розуміння з боку наставників не можуть не сприяти, хоч агрономом бути нелегко».

Тетяна Лесюк (філологічний факультет): «Карантин – однозначно виклик як для викладачів, так і для студентів. Виникає певний дискомфорт, адже не можеш звертатися до викладача щодо консультації за першої ж необхідності. Однак завжди є змога віднайти альтернативу: електронна пошта, різні інші додатки, зрештою, просто зателефонувати. Гадаю, написання бакалаврської в теперішніх умовах не надто вже відрізняється від попереднього досвіду. Імовірно, це буде відчутніше при захисті. Щодо рекомендацій, то виокремлю систематизованість, правильно розставлені пріоритети. І вчергове нагадаю собі та колегам: найнеобхідніше – не затягувати, не відкладати написання на завтра».

Тетяна Йовжій (філологічний факультет): «Я б не сказала що процес написання курсової суттєво змінився. Використовую літературу, яку можна знайти і в електронному варіанті. За

потреби контактую з науковим керівником. Зараз стало легше комунікувати, адже під час навчання в режимі офлайн можна було звертатися переважно в призначений черговий день».

Діана Шух (філологічний факультет): «Для мене написання курсової – стрес. Не знаю, чому, але одразу розгублююся; думаю, що не встигну, що не знайду інформацію. Комунікую з викладачем через месенджер, електронну пошту, надсилаю варіанти роботи, отримую коментарі. Відкладаю все на потім і вже майже в останню ніч збираю докупи. Нічого життя мене не вчить, проте рекомендую не відкладати, почати писати хоч би за місяць до захисту».

Новий формат навчання все ж доводить: ми сильні й можемо впоратися. Звичайно, написання наукової роботи вимагає часу, витримки та зусиль. Не потрібно зволікати, варто спробувати насолодитися процесом виконання, адже кожна робота – і добрий урок, і захопливий світ досліджень.

Тетяна ГОЛЯК,
студентка
відділення журналістики.

Ще рік тому ми й подумати не могли, що світ опиниться в полоні пандемії. COVID-19 став уроком для людства, вніс корективи, обмеження та повністю змінив життя. Студентське – зокрема. Дехто вважає, що онлайн-навчання марне, а хтось уже звик

Як сплять здобувачі фаху?

Повноцінний та здоровий сон, упорядкований режим, бадьорість, енергійність упродовж дня... О ні, ця історія не про здобувачів фаху. Адже студентство – період недоспаних ночей та хронічної втоми. Підготуватися до іспиту, виконати завдання практики, вчасно закрити дедлайни, а ще поміж тим устигнути на чергову вечірку... Де ж там виспатися? Кілька годин сну, потім два еспресо – і знову біжиш на першу пару!

19 березня світ відзначав Міжнародний день сну. Часто забуваємо, яку ж важливу роль у нашому житті відіграє така потреба відпочити. Саме тоді організм відновлює сили. Знаємо, що слід спати не менше 7–8 годин на добу, адже за цей період проходимо всі необхідні етапи відпочинку. Цікаво, наскільки часто дотримуються відповідного правила студенти УжНУ? Вирішила запитати, скільки годин сплять ужнівці та чи почуваються виспаними й бадьорими зранку.

«Здоровий сон – зовсім не про мене, – зізнається студентка 4 курсу відділення журналістики Галина Совбан. – Через роботу та навчання сплю тільки декілька годин на добу. Уночі доводиться працювати, а вдень – відвідувати пари, готувати завдання, займатися домашніми справами. Тому сплю після обіду, приблизно 4–5 годин. І то, якщо пощастить! Аби почуватися бадьоро, п'ю багато кави, хоч і вона вже не допомагає. Деколи дозволяю собі подрімати на роботі, коли є можливість. У вихідні сплю трохи довше. Іноді хочеться розтягнути їх на весь тиждень і гарно виспатися, але це тільки мрії».

«Зазвичай сплю 6–7 годин на добу. Цього мені достатньо, щоб відновити сили й набратися енергії. Є дні, коли дозволяю собі відпочити так більше», – розповідає голова профбюро студентів філологічного факультету, третьокурсниця Антоніна Кречко.

А ось випускник УжНУ, ко-

із мережі

лишній студент фізичного факультету Олександр Войтович згадує: «Оскільки обрав навчання на фізичному факультеті, то був готовий до вивчення складних для розуміння предметів, модулів та до стомлювальних сесій. Іноді через трохи ледаще ставлення до навчання доводилося за кілька днів наздоганяти те, що не вивчив упродовж семестру. Тому період перед сесією завжди був стресовим, наповненим безсонними ночами. Траплялося, не спав навіть декілька днів поспіль».

Щоб узагальнити ситуацію про задоволення студентами потреб у власному сні, я провела мініопитування в одній із соціальних мереж. З'ясувалося: 67% респондентів сплять менше ніж 7–8 годин, а 33% – понад 8.

Отже, напрошується висновок: більшість юнаків та дівчат недостатньо сплять у період навчання. У зв'язку із цим викладачка педагогіки факультету суспільних наук Любов Маляр зауважує: «Безперечно, сон – одна з базових фізіологічних потреб людини, незадоволення якої підбиває здоров'я та призводить до погіршення працездатності. Однак кожен має знати свою норму сну, яка залежить і від віку, і від індивідуальних психологічних особливостей, зокрема типу нервової системи, і від загального фізичного стану, і від власної діяльності («представники» розумової праці потребують тривалішого сну, ніж ті, хто займається фізичною). Із цього приводу в

психологічній літературі є цікава інформація: Наполеону достатньо було для сну 4–5 годин, а ось Ейнштейну – цілих 12, і навіть більше. Леонардо да Вінчі, як стверджують деякі його біографи, мав репутацію активної людини й спав по 15 хвилин через кожні 4 години. Але, уважають учені, лише невеликій кількості людей достатньо спати менше ніж 6–7 годин на добу. Отже, на мою думку, для кожного з нас важливим є визначення та дотримання індивідуальної норми. Нехтування повноцінним нічним сном призводить не тільки до зниження розумової працездатності, а й негативно відображається на загальному самопочутті людини, наближає старіння організму, може призвести до розвитку різних захворювань, набору ваги, депресії, є причиною втоми, роздратування, а також викликає бажання компенсувати у вихідні брак сну протягом тижня, що знову ж, як уже доведено, може мати негативні наслідки для здоров'я. Тож усім нам варто дотримуватися режиму дня (розпорядку роботи й відпочинку), а також – навчитися раціонально використовувати час, задовольняючи притому сповна свою потребу в сні».

Що ж, Міжнародний день сну – чудова нагода задуматися над звичками, солодко виспатися та добре відпочити!
Ніна ШПИТОК,
студентка
відділення журналістики.

Пауерліфтинг, дівчата, перемоги!..

Понад 70 спортсменів взяли участь у чемпіонаті області з пауерліфтингу із жиму лежачи та класичного жиму лежачи серед чоловіків і жінок. Змагання відбулися в ужгородському спортивному комплексі «Юність». Серед атлетів були й студентки факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ Наталія Мага, Олеся Янович і Едіта Ковач, які стали чемпіонками в обох видах програми у вагових категоріях до 57, 63 і 69 кг відповідно. У жимі лежачи в категорії до 76 кг перемогла Віталіна Петухова з цього ж факультету, а в класичному жимі лежачи – Наталія Блага з природничо-гуманітарного коледжу УжНУ.

Цікаво, що третьокурсниця О.Янович професійно названим видом спорту ніколи не займалася. Спортсменка розповіла: «Враження неймовірні, оскільки це мої перші змагання. Було таке хороше передзмагальне хвилювання: руки трусилися, серце калатало. Загалом кожен мав три спроби-кола: перша – усі роблять підхід від найменшої ваги й до найбільшої. Відтак друга й третя спроби. Після першої я вижала вагу, і потім з'явився азарт! Швидше вже хотілося другого й третього кіл». Олеся також додала, що в день змагань виповнилося

3 місяці, як почала займатися пауерліфтингом. До чемпіонату області готувалася близько місяця. «Приблизно за тиждень до змагань зменшувала вагу в жимі. Так би мовити, накопичувала сили до змагань», – зізналася спортсменка.

Слід також додати, що, крім пауерліфтингу, Олеся також займається стретчингом – розтяжкою, спрямованою на розвиток гнучкості всіх м'язів, суглобів та сухожиль. Студентка не зупиняється на досягнутому, мріє опанувати ще й повітряну акробатику.

Яна АРТИМОВИЧ,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Із нагоди 8 Березня

В УжНУ привітали представниць найпрекраснішої частини людства. На жаль, у зв'язку з карантинною урочисті слова лишили в онлайн-форматі.

Так, філологічний факультет скористався офіційною сторінкою у Facebook. Також надходили індивідуальні повідомлення електронною поштою від студради та профкому.

Юридичний та хімічний підрозділи висловили свої побажання на офіційному сай-

ті УжНУ. Крім цього, було особисте вітання від декана та студентів-юристів у вигляді відеоповідомлення на офіційній сторінці в Instagram.

Залишається тільки додати: любі наші жінки, будьте й надалі чарівними та коханими. Нехай перше весняне тепло гріє ваші душі, а в серцях квітнуть тюльпани щастя. Зі святом!

Віта ЧУЛЕЙ,
студентка
відділення журналістики.

«Іншомовні студенти», або Як адаптуватися до життя на Закарпатті, коли ти немісцевий

Про те, що область — мультинаціональна, чули всі. Та варто зауважити: не лише іноземці стали невід'ємною частиною краю, а й ті, хто приїхав сюди для здобуття фаху.

Навіть моя група, яка складається з 11 осіб, має трьох представниць з інших областей. І безумовно, кожна із цих студенток є носієм певних діалектизмів. Іноді виникають труднощі з розумінням окремих слів, із чим варто працювати. Що, власне, і робили ті, хто тимчасово не знав значення висловлювань одногрупників.

Кумедні історії траплялися з Іриною Неменушкою, студенткою 4 курсу відділення журналістики. «Перший рік життя на Закарпатті був для мене дуже важким, оскільки розуміла через слово місцеве населення, а то й просто не знала, про що йдеться. Сама з Волині. Мені пощастило: друг, який із Синевира, лояльно ставився до труднощів перекладу й усе пояснював близько місяця. Щоправда, я не одразу знала в сезон кукурудзи, що їла «мелай» чи «тингирицю». Або не орієнтувалася, що слід брати, коли посилали на кухню по «шваблики». Пригадую, як одногрупники просили «покласти» у залікову бали та «йшли домів» за 150 кілометрів від Ужгорода».

Дівчина додає: «Також був випадок за чаюванням у подружки. Її сусідки на квартирі обговорювали щось на кухні, я наблизилася й почула: «Вірю си». Та й подумала, що про якісь віруси кажуть, бо звук був не м'який. Безтурботно запитала: «Що за віруси?» Та й спровокувала регіт серед знайомих, адже насправді вони говорили про те, що вірять у щось. І таких ситуацій багато. Проте лише постійне перебування в колі носіїв діалектизмів може допомогти адаптуватися, бо словники — частина справи. Лексеми з них я все одно читаю за своєю манерою, та й наголоси «кладу», певно, теж не ті. Усе приходить із досвідом!»

Із часом І.Неменушка й сама почала переймати те, як говорять на Закарпатті. Каже: «Тут «відкриті» звуки. Якби місцевий говір був видом співу, то — народним!»

Також існує зворотний процес, за якого студенти із Закарпаття намагаються зрозуміти інших. Як ось Олександра Костьо, котра адаптувалася до мовлення із вкрапленнями волинських та львівських слів. Дівчина пригадує: «Перший рік вивчення сучасної української мови варто було присвятити діалектизмам, бо саме тоді вони нам траплялися найчастіше. Мені взагалі пощастило

тісно дружити з дівчатами з Волині та Львівщини. Якоюсь, коли з подругою збиралися мити посуд, виявилось, нам треба якийсь «плин». Мені як закарпатці це слово було невідомим; виявилось, що то засіб для миття посуду :). Із дивакватих незнайомих лексем також можу згадати «жмих» — залишки після того, як перетираєш ягоди. Із волинських діалектизмів не знала ще, що таке «баюра» (калюжа), «тлумаки» (громіздкі сумки) та «цівка» (струмінь води)».

Саша додає: «Львівські слова «коц» і «плячок» не були великим відкриттям, але ввійшли й до мого повсякденного вжитку. Досі так іноді можу сказати вдома. До речі, мовні одиниці з Волині для розуміння мені здалися важчими, а ось львівські (можливо, через географічну близькість) — легкі для розгадування».

Таким чином, лише взаємодія між двома співрозмовниками може допомогти відшукати сенс висловленого. Проте найлегше зрозуміти того, хто поспілкується літературною мовою. Хоч діалектизми надають неповторного колориту!
Вероніка СТЕПАНЧАК,
студентка
відділення журналістики.

Курсант Совбан до стрільби готова?!

Я — майбутній офіцер запасу. Я — військовослужбовець. Я неодноразово тримала в руках зброю, та не зробила жодного пострілу. Тієї п'ятниці ще таких недосвідчених, боязких авантюристок в автобусі було багато. Про хлопців не згадую. Їм, кажуть, не було страшно.

Навчання на військовій кафедрі УжНУ тривало другий рік, але через пандемію, «дистанційку» ще не встигла набратися впевненості й досвіду, щоб зробити той перший постріл.

Нас учили всього. Ми відшліфовували вміння з розбирання — збирання автоматів Калашникова. Знали техніку безпеки, навіть тренувалися в аудиторіях за командою виконувати дії, як на вогневому рубежі.

І ось настав той момент. Ми доїхали до полігону. На шикванні познайомилися з інструкторами. І тут таке... «Дівчата, крок уперед. Ви будете першими!»

Цього боялася найбільше, далі за командою пішли отримувати магазини з кулями. Справжніми кулями! Уявляєте?

Усе відбувалося швидко, хвилюванням і заспокоєним розмовам місця не знаходилося. Одягнули п'ятнадцятилітні граміві бронезилети, каски, стали по двоє й чекали черги.

Пекучий вітер, холод, завелика шапка, що сповзає на чоло, а ще, нагадаю, п'ятнадцятилітній бронезилет! До мене підійшов наш викладач зі стрілецької зброї Андрій Володимирович, усміхнувся, простягнув аркуш для підпису про отримання всього необхідного, техніку безпеки.

Словом, перед очима про-

маїнуло все життя, бо ніколи не думала, як це: звести вперше курок. Ще мить, і я вже на рубежі відкриття вогню зі справжнім автоматом АК-74.

Правильне положення тіла, поведіння зі зброєю, зосередження й ще безліч слів у голові... Прицілилася наче... Виконала перший постріл за командою «вогонь» (до того моменту ще хоч би щось уловлювала). Далі вже не чула команд, не бачила цілі. Моїм завданням було спорожнити магазин у правильному напрямку. І я це зробила, але насправді й досі не маю уявлення, чи вцілила бодай раз.

Потім побігла до підрозділу здати зброю й решту всього, що заважало рухатися. Усе скінчилося швидше, ніж я могла уявити: через 5 хвилин від першого кроку до того самого моменту вже пила теплий чай у колі курсантів.

На шикванні попросилися з інструкторами й радо вирушили до автобуса ділитися враженнями.

Про те, скільки емоцій і наскільки мені сподобалися стрільби, розумію лише тепер, коли ділюся досвідом із вами. Упевнена: із мене вийде вправний військовослужбовець. І я ще матиму змогу таки зрозуміти, чи куля потрапила в ціль.

Своїм таким собі вдалим досвідом закликаю всіх не боятися та бути впевненими в собі.

Я стріляла вперше. Я, Галина...
Р. S. Відкрийте рота, коли будете стріляти вперше, — допоможе!

Галина СОВБАН,
студентка
відділення журналістики.

Закордонні практики

Аспірантка факультету суспільних наук Людмила Рішко, першокурсниця Анастасія Рогач (юридичний факультет) і третьокурсник Володимир Добш (економічний факультет) стали учасниками «Зимового університету» в Дармштадті (Німеччина). Протягом трьох тижнів тривав курс за модулями «Цифрове суспільство» і «Міжнародний маркетинг та продажі».

Безкоштовне стажування стало можливим завдяки угоді про співпрацю між Дармштадтським університетом прикладних наук та УжНУ. Долучилося також чимало учасників з Австра-

лії, Грузії, Індонезії, Ірану, США та інших країн. За всю історію проекту це був перший практик в онлайн-форматі. Значний ряд обмежень завдав труднощів, проте для їх подолання організатори доклали зусиль та часу.

Лекторами були переважно професори місцевого університету з багаторічним досвідом. Навчальний план складався з практичних та лекційних занять, а також із вивчення німецької згідно з рівнем володіння мовою студентами (A1, A2 та B1).

Здобувачі фаху на модулі «Цифрове суспільство» дискутували з приводу пандемії

COVID-19, переваг і недоліків дистанційного навчання, ділилися досвідом щодо використання цифрових технологій.

Модуль «Міжнародний маркетинг та продажі» допоміг покращити знання в галузі просування та презентування продукту для успіху компанії.

Навчальна програма дала змогу віртуально ознайомитись із Дармштадтом, його університетом та мати інші пізнавально-культурні заняття, спрямовані на збагачення міжкультурним досвідом.

Христина СІБУЛАТОВА,
студентка
відділення журналістики.

АНЕКДОТИ

— Синку, це ж не та маска, у якій ти йшов до школи!

— Ця набагато краща. Я помінявся в класі!

— Петрику, ким працює мама?
— Вона — солістка.
— І де вона співає?
— Вона не співає. Вона солить капусту, огірки, помідори.

Цікавість — не гріх, а спосіб освіти.

Дайте студенту точку опору — і він... засне!

Бути студентом добре, тільки навчання заважає!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в #2 (243) редакція визнала інтерв'ю Мирослави Гараздій із доценткою кафедри журналістики Галиною Шаповаловою.

Найрейтинговіша за кількістю переглядів у фейсбуку — теж вищеназвана публікація. Вітаємо авторку!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 487. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 30.03.21.

Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: Т.М.Лесюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.